

esakugyan volna egy kifelé törekvő nemzeti aspiráció: Grévy volna az utolsó, ki annak útjába állna.

A franciaországi pártoknak közös érdeke, hogy Grévy még évekig a köztársaság elnöke maradjon. S ha egészsége olyan marad, mint amilyen eddig volt, a pártok ez egy érdeke nem szenved csorbát. Azok a mesék, melyek ismételve az ő szélhüvéseiről keringenek, valóban nem egyebek, mint az elnök agg korából maguknak politikai tőkét csinálóknak baisse-spekulációi.

Oly emberek, kik mindent tudni vélnek, azt beszélnek, hogy az elnök már csak vontatva, lassan tud járni, alig beszél valamit és egyáltalán „nem gondolkozik“. Az utóbbi inzultusnak ellentmond az elnök állása. Az előbbi állításokat pedig meghazudtolja a számos vadászat, melyekben Grévy a diplomatak társaságában részt vesz.

S ha a téli zimankós időjárás elő is idézi olykor az aggkorral járó apró bajokat, komoly aggodalomra nincs ok. Ez aggodalmakat csak azok szítják mesterségesen, kiknek érdekében áll, hogy Grévy az elnöki tiszt viselésére képtelennek — látzassák.

Arany és Petőfi levelekben.

Arany János és Petőfi levelezésének leendő közléséről tesz egy pár laptársunk jelentést vasárnapi számában. A hír érdekes, de érdekesebbé lesz az által, a mit laptársaink nem jelentenek, hogy tudniillik a dolog könnyen válhatik egy irodalmi per tárgyává, ha tapintat és méltányosság ideje korán ki nem egyenlítik.

A dolog ebből áll laptársaink előadása szerint:

„Arany János írói hagyatékában tudvalevőleg számos befejezett költemény s több nagyérdékű és értékű töredék maradt fenn, melyek a nagy költő összes munkáinak fényes nyolc kötetes kiadása után fognak közzététetni. Nem csekélyebb jelentőségűek azon gazdag levelezések sem, melyek Arany János hátrahagyott iratai közt találtattak, s melyek közül Petőfi Sándor harminchárom levele Arany Jánoshoz kétségkívül a legértékesebbek. Petőfi levelei a kor irodalmi és politikai ügyeire vonatkoznak s természetesen a levelezők személyi ügyeit is érintik, sokszor oly homályos, csak a két nagy költő előtt világos célzásokkal, hogy Arany János már maga is szükségesnek látta, a levelekhez részenben igen terjedelmes megjegyzéseket csatolni. Arany magának válaszai tudvalevőleg a nemzeti muzeum birtokában vannak, a hová azok vagy két év előtt Petőfi István hagyatékából kerültek. Arany János családja, mint örömmel jelenthetjük, elhatározta, hogy a két legnagyobb magyar költő e nagy fontosságú levelezését Arany Jánosnak és fiának jegyzeteivel legközelebb sajtó alá adja. A fényes kiállítású kötet már új évre fog megjelenni Ráth Mór kiadásában.“

Már most ez előadást kiegészíthetjük saját értesüléseinkből. Ezek szerint Arany László

péseket tett a muzeum igazgatóságánál, hogy atyjának Petőfi hagyatékából odajutott leveleit kikaphassa lemásolás végett. Feleletül nyerte, hogy a muzeumi statutumok egy cikkelye úgy rendelkezik, hogy ilyen anyag onnan semmi körülmények közt ki ne adathassék. A ki másolatot akar róla venni, az ezt csak a muzeum helyiségeiben teheti. Arany László ehhez képest intézkedett. Műdön azonban megbizottja a másolás végett megjelent, kisült, hogy a kérdéses statutumok még egy cikkelyének van beleszólása a dologba. Ez a cikkely tudniillik úgy rendelkezik, hogy, ha mégis bármely oknál fogva valami kiadott volna másolás végett valakinek, egy harmadik csak két hónap mulva követelhesse lemásolás végett ugyan azt az anyagot. És erre kisült, hogy valaki már csakugyan kivette Arany Jánosnak Petőfihez irt leveleit másolás végett, és ez a valaki nem más, mint Mailáth Béla ur, muzeumi könyvtárőr. És Arany János fiának csak két hónap mulva lesz joga atyja leveleinek lemásolhatásaért újra folyamodni. Ez magában nem volna baj. Bajabb az, hogy Majláth Béla ur nem műkedvelésből másolja magának Arany leveleit, hanem, hogy feldolgozza és kiadja. Az Arany-családban e miatt nagy — és tegyük hozzá jogos — a felháborodás.

Az esetből a következő kérdések merülnek fel.

Illik-e, méltányos, vagy épen jogos-e, hogy valaki addig, míg Arany özvegye, gyermeke, szóval egyenes örökösei élnek, Aranynak csak leveleit is a család megkérdezése nélkül, sőt e család akarata ellenére a könyvpiacra értékesítse?

Az van mondva, hogy a levelekben a két nagy költő személyes dolgai vannak gyakran érintve, az van mondva, hogy a levelek gyakran homályosak, kommentárt igényelnek, melyet részben fia László irt; e mellett a legjobb kommentár mégis a levélre a levél mása, a kérdésre a válasz.

Ha tehát Mailáth ur Arany leveleit „feldolgozni“ akarja, mint a „Pesti Napló“ jelenti, további kérdés: nem volna-e tanácsos várnia, míg a fenti idézetben jelzett teljes és kommentált kiadás állandó szándéka rendelkezésére. Ha pedig a „feldolgozás“ alatt azt kell érteni, hogy Mailáth ur lemásolja és egy kiadónak eladja a leveleket, nem tekintve a jogosság és illendőség kérdését: vajjon, mely irodalmi érdeknek vél szolgálatot tenni, Arany János leveleinek csonka kiadásával? Kiadásával e leveleknek Petőfi levelei és az illetékes kommentár nélkül?

Semmi sem jogosabb, mint az Arany család felháborodása a megoldogult köntöse egy foszlányának ilyen illetéktelen vásárra vitele felett.

A huszti zászlószentelés.

(Saját tudósítónk táviratai.)

Huszti, nov. 19. A dalegylet zászlószentelési ünnepélye fényesen sikerült. A máramarosi magyar, és orosz ajkú értelmiség adott itt egymásnak

§-ában előirt évi közgyűlés f. év december hó 12-én és az azt követő napokon fog megtartatni.

Fölhívjuk tehát az egyes szintársulatokat, hogy az alapszabályok XVI. fejezete A) szakasz 4-ik §-a szerint képviselőiket jó eleve megválaszszák s f. hó 26-áig mint végső határidőig a képviselők neveit és a társulat akkori állomását, az igazgató tanácsnál mérsékelt áru utazójegyek kieszközlése végett multhatatlanul bejelentsek.

Van szerencsénk továbbá fölhipni a t. szintársulatokat, hogy a fent kitett határidőig ugyan csak a fenebbi célból magukat bejelentsek.

Fölkérjük a t. c. szintársulatokat, hogy ha csak elháríthatatlan akadályok föl nem merülnek, a közgyűlésen személyesen jelenjenek meg, továbbá a t. szintársulatokat, hogy magukat a lehetőségig a társulat kebeléből képviseltessek.

Azon társulatok, melyeknek képviselői oly vasúti vonalon utaznak, a melynek igazgatósága nem Budapesten székel, (mint pl. az osztrák államvaspálya igazgatósága) fölhipatnak, hogy képviselőiket haladéktalanul megválasztva már most bejelentsek, minthogy a mérsékelt utazójegyek kieszközlése huzamosb időt vesz igénybe.

Mindazok a kik a legközelebbi közgyűlésen bármely a közgyűlés elébe tartozó ügyben javaslatot szándékoznak előterjesztetni, fölkérnek, hogy azt a szabályszerű eljárás végett az igazgatótanácshoz mielőbb beküldjék.

A közgyűlést megelőzőleg december 11-én este 8 órakor az irói és művészi kör helyiségében (N e m z e t i s i n h á z é p ű l e t e 1 s ő e m e l e t.) társas összejövetel fog tartatni, melyen a t. tagok a közgyűlés tárgyairól előlegesen értekezhetnek.

Kelt Budapesten, a m. színész-egyesület közp. igazgatótanácsának 1882 évi nov. hó. 14-én megtartott üléséből.

F e l e k i Miklós sk.
alelnök.

D i t r ó i Mór
titkár.

A beteg Grévy.

P á r i s, nov. 16.

Egy idő óta furcsa manővert folytat egy a monarchista, mint az anarchista sajtó. Kikürtöli a lapjaiban, hogy a köztársaság elnöke, Grévy Gyula ur szörnyen beteg, a kormányrud kiesik kezeiből, érzi a nyugalom szükségét, szóval le fog mondani legközelebb. Hiába cáfolják e híreket az elyséi palotából: a rémjelentések gyártói fentartják, amit megirtak: Grévynek betegnek k e l l e n n i e !

Az a valószínűsége a dolognak meg van kétségtelen, hogy az elnök már öreg ember, tul a 73 éven s ily korban nem csoda, ha nehéz országos gondjai miatt gyakran gyengélkedik. De annál inkább megkövetelné a gyengédség, hogy a lankadó életerőt ne sorvaszszák folytonosan halálos betegségek hírével s az elnöki utód személyének cynikus kutatásával.

Ha valaki, úgy Grévy sorozható azok közé az emberek közé, kik nem érdemlik, hogy rosszakaratu ellenségei legyenek s őt bántásák. Az alkotmányos

formákat legszigorubb pedanteriával megtartja, s nem engedi magát belőlük a pártemberek önző célu kapacitálásai által kizavartatni. Polgári erényeit, férfias becsületességét még azok se vonhatják kétségbe, kik őt csupa szokásból is gyakran megtámadják. Maga Rochefort is tud mértéket tartani, mikor Grévy ellen ir, s az elnök személyét óvakodik megsérteni. Még a legörjögöbök is, ha Páris valamelyik távol külvárosában népgyűlést tartanak s elke-seredett hangon szidják az állam s társadalom intézményeit, Grévy nevét mindig csak másodsorban emlegetik, egyénisége aránylag tiszteletteljes bánásmódban részesül.

A forradalom pártja nem határozta el az elnök halálát, s személye ellen semmi összeesküvés nem koholtatott. Az ő ellenségei a reakció táborában s azok között keresendők, kik az elnöki állásra aspirálnak.

Ha Grévy ur csak egy óránál alszik kevesebbet, mindjárt kezdetét veszi a gyalázatos torzsalkodás hivataláért. Szinte mulatságos dolog szemlét tartani az „új kombinációk“ és gyanitgatások sorozata fölött. A republikánusok rendszere, melylyel egymást kisebbiték s gyengíték, saját kárukra szolgált. A lejáratás e rendszerének tulajdonítható, hogy a francia demokracia tehetséges vezetői közül egyik se annyira tekintélyes, egyik se annyira tisztelt, hogy a közvélemény úgy belenyugodna elnökké választásába, a mint belenyugodott annak idején Mac Mahon lemondása után abba, hogy a tábornagy utóda Grévy legyen. A mai válságos viszonyok közt bizonyynyal baj volna a köztársaságra a kormányzó hatalomban s ezzel kapcsolatban a rendszerben beálló bármely változás. A pártok és kormányklikkek közti zavar teljes kaoszsza válnék, ha a személyes ambíciók versenygése a legfőbb hatalomért torlódnék az események mai gomolyába.

Ezért mindazok, kik csak némi belátással is bírnak, Grévy megmaradását a hivatalban első rendü politikai szükségnek tekintik. Egyik ok az, hogy Grévy békeszeretete iránt a külföldi kormányoknál többé nem forog fenn kétség. E siker ugyan alkalmat adott arra a vádra, hogy Grévy nem foglalkozik a külpolitikával oly mérvben, ahogy egy államfőnek kellene, — de e vád megtörik az elnök ama szigoru elhatározásán, hogy Franciaország számára a békét minden lehetséges áron fentartja. Politikája nem jelöl ki diadalutakat a francia hadsereg számára, de biztosítja az ország iparának, kereskedelmének és jólétének békés, nyugodt fejlődését.

Még tán ellene lehetne vetni azt, hogy a francia vérmérséklet nem éri be e nyugodt proceszszus bevárásával s az elnyomott aspiráció annál nagyobb erővel tör ki. De az elnyomás tényének létezését kétségbe vonja minden igazságos bíró, s ha